

stubbar uttaneftir

100.000 amerikanskir leiguhermenn

I minsta lagi arbeiða 100.000 amerikummenn sum leiguhermenn kring alla verðina. Eini 40 prosent av teimum eru kvinnur. Hetta sigur ein fyrrverandi Vietnam hermaður, James Scott, i eini samroðu við eitt dagblað í California.

James Scott savnar saman leiguhermenn frá skrivstovu síni í býnum San Diego í California. Hann sigur, at leiguhermennin bert verða sendir til ikki-kommunistisk lond, ti fyrirkoma hansara er loyrt móttvegis USA og fremur einans áhugan hjá USA.

Portugal minkar um hernaðarútreiðslurnar

Tað var eitt dapurt útlit fyri árið 1976, portugisisk forsetin, Costa Gomes, gav fólkunum í nýársroðu síni. Portugisiska stjórnin fer at minka nógv um verjuútreiðslurnar, men fólkio kemur kortini at gjalda meira fyri vanligar brúksvørur og tænastur. Hetta verður gjørt fyri at bota um tann sera vánaliga búskapin.

Borgarastríðið í Libanon kravt 12.000 mannalív

Teir kristnu falangistarnir og vinstrasinnaðu muhamedanararnir høvdu um ársskið tikið vápnadu eindarnar burtur frá miðdeplinum í hovudsstaðnum Beirut. Harvið gingu teir undir treytirnar í 14. vápnahvildaravtaluni, síðan borgarastríðið tók seg upp í apríl seinasta ár.

Bladmenn í Libanon meta, at eini 12.000 hava latið liv í stríðnum. 4.000 eru dripin í gøtubardögum. 3.000 eru dripin av snigsjuttarum, meðan restin er myrd ella

dripin. Harumframt eru eini 25.000 særð ella skotin til kryplingar.

Stríðið hevur nervað alt samfelagið og í longri tíð hava 150.000 fólk hvorki fingið matvørur ella pening. Stórir partur av hesum fólkunum livdi frammanundan í fátækradomi og í arbeiðsloysi. Annars eru nógv vorðin arbeiðsleys av tí at fleiri útlendskar fyrirkur eru hildnar uppát og rýmdar av landinum, til Athen, Amman, Damaskus ella Kairo.

Borgarastríðið hevur í beinleiðis skaða kostað upp ímóti 50 milliardum krónum. Tað er tað sama sum triggjar ferðir so nógv sum brutto-tjóðarframleiðslan í Libanon.

Rættliga nógv fólk eru flydd úr landinum, og ein rúgvá hevur funnið sær skjól í fjallalendi. Tilsamans eini 200.000.

Hermenn frá Algerínum inn í Spanskt Sahara

Algeríið hevur sent stórar hereindir, stríðsvagnar og raketsvagnar til okið við marokanska markið. Londini stríðast um fyrrverandi spanska hjálandið Spanskt Sahara.

Spania hevur avgjört at lata Marokko og Mauretania tað fosfat-rika hjálandið við endan av februar. Hetta er Algeríi imóti og styðjar frælsisrørsluna Polisario, ið hevur verið í fleiri blóðigum bardögum við marokkanskar hereindir.

Marokkanararnir halda uppá, at Polisario hevur tapt nógv, eftir at teir hava trongt inn í norðara partin av Spanskum Sahara. Tað var í november, at teir trongdu inn í landið, og teir hava nú tikið hovudsstaðin El Aaiun og allan norðara partin av hjálandinum til markið móti Algerínum.

Ísakalt afturhald

I SOSIALINUM nr. 81 skrivur ein bóndasonur eitt kalt, negativt lesarabráv móti virki okkara í Rituvík og krevur svar frá okkum. Fyrst heldur hann, at vit hava farið »so loyndarfult fram« við nýggja virki okkara.

Her á landi verður neyvan ein súrhoyggjagjabbunnur ella eitt hvørt annað bygt uttan við nógvum studningi og langfreistadum landbrúkslúanum við lágari rentu. Og hvat verða hesir bygningar seinni brúktir til?

Tá vit einki fingi samband við fyrri virki okkara, hava vit spart okkum ómakin við at biðja um studning og lán her á landi í samband við hetta nýggja virkið. Tá vit vita, hvussu ísakalt og køvandi nýggj virki verða móttikin av afturhaldsmónum, so hildu vit ikki, at tað var neyðugt at kunngerá til høgur og vinstur, áðrenn virkið var komið undir land.

Harnæst verður sagt, at Eggvirkir skal umleggast til neytahald, og spurt, um vit hava fingið landsveðhald til neytahald.

Vit hava í dag 25.000 hønur og hava pláss fyri 40.000. Í Noreg og Íslandi t.d. verða ikki innlutt egg, uttan tørvur er á tí.

Vit vita aldri, nær eitt yvirskotslagur til dumpingpris verður sent til Føroya, og fáa vit onga hjálp í samband við hesa ólíku kapping. Ti hava vit ikki torað at framleiðt øll tey egg, ið tørvur er á.

Ein kann neyvan hyggja í føroyska avis uttan at verða mintur á, at Eggvirkir hevur fingið landsveðhald fyri bankalán, og nú verður spurt, um vit hava loyvi at fáa okkum neyt.

A Eggvirkinum hava vit pláss fyri væl fleiri hønur, enn vit hava biðið um í samband við veðhaldið. Eg taki uppáttur:

Virkið hevur kostað yvir 4 mill. kr.

Virkið vildi í dag kostað yvir 6 mill. kr.

Einasta lán, ið er í virkinum, og sum landskautin er fyri, er upp á 1,7 mill. kr.

Tað, sum virkið hevur kostað meir, við tað at seinasta hellin varð bygd í tveimum hæddum, og harvið gav pláss fyri 200 mjólkineytum + 200 ungneytum, hava vit reiðliga goldið í eginpeningi. Føroya Eggvirki, sum vit eiga, vil frá nýggja virki okkara fáa meiri í húsaleigu enn kostprisin fyri hesa kjallarahædd.

Onglendingar hava eitt orðatak, ið sigur: Don't lay all your eggs in one basket — yvirsett: Legg øll tiri egg í eina kurv, ella: Ver ikki ov eintáttaður.

Uttan fyri Eggvirkir flýgur ein hópur av villum dúgvum. Um hesar dúgvur, ið er nærmast slektinur við hønurnar, smitta hesar hønur okkara, og vit bert hava eggini á at lita, so vil tað gera tað, at vit koma at missa bæði Eggvirkir og allar aðrar ognir okkara, ið vit hava sett sum veð fyri Eggvirkir.

Harnæst er hesin maður so óttafullur um tað tøðviri, ið hønur og neyt okkara vilja geva. Eg kann upplýsa, at vit hava tveir stórar brunnar, hvar hetta sterka, góða evnið verður gjørt flótandi, so at tað við nútímans

tólum kann geva okkum tað gras, ið nýtast skal, og hava vit samband og samarbeiði við bøndur um hetta. Eisini liggur nógvur bœur allastaðni ósligin.

Harnæst verður skrivað um proteinmangul.

Ja, hvat gera føroyingar í dag? Slógvir, ið norðmenn nýta 6 kilo av fyri hvørt mjólkineyt uttan avsmakk í mjólkini, verður antin fyribeint ella koyrt til sildaverksmiðjurnar, har tað verður — við tapi — umgjørt til fiskamjól. Harnæst verður tað koyrt, lossað, stúvað og fraktað til útheimin. Harnæst verður tað lossað, koyrt og blandað á fóðurfabrikku. Harnæst pakkað, koyrt, lossað, stúvað og fraktað til Føroya og sum alt ov dyrt fóður sent til føroyskar brúkarar.

Eg eri ikki landbúnaðarverkfroðingur. Men eg veig, at tað skal 1 kilo av byggi til eina fóðureind. 2 kilo av góðum hoyggi ella hálmi útgera tað sama. Ms. Hvítbjørn kann sum dekklast hvønn túrin taka heim 50 tons av hálmi. Hesin hálmur kann fáast fyri litið og einki, og eftir somu viðgerð sum norðmenn brúka, gevast til neytini, og hevur hann tá sama virði sum gott føroyskt hoyggi.

Eisini verður sagt, at neytini koma ikki at fáa tað so gott hjá okkum.

Nýggja virkið verður bygt eftir teim seinastu nútímans mátum. Hesi neyt koma at kunna ganga leys og kunnu fara at leggja seg á básin, tá tey vilja, fara at fáa sær, tá tey vilja, og koma ikki at mangla nakað sum helst.

At enda sigur hesin maður, at tað vit gera í Rituvík, er av koldum stuttskygðum og rein-dyrkaðum peningahugi.

Ja, hvat skal man svara? Tað vóru ikki hesar kreftur, sum førdu til, at foreldur míni í heimi teirra, og uttan at taka lon ella húsaleigu, í 30 ár góvu pláss fyri 30 børnum, ið høvdu hetta fyri neyðini.

Tað eru heldur ikki hesar kreftur, sum, so leingi eg kann

minnast aftur, hava givið mær hug til hesa vinnu.

Hvorki hønurnar í Rituvík ella eg fáast við politikk, og ynskja vit bert at fáa arbeiðsfríð. Men seinastu tvey árin hevur so nógv verið frammi í bløðum og útvarpi, og hava ljótar tekningar verið at sær, har t.d. okkara góðu politikkarar hava staðið og koyrt skattaborgarar gjøgnum kjotmaskinu fyri at fœðra hønur okkara.

Frammi hevur verið, at vit saktans kunnu byggja stórt virki í Rituvík, ti vit hava fingið pening frá tryggingini.

Vit hava als einki »fingið« frá tryggingini. Í teimum 20 árunum, vit hava verið í vinnu, hava vit verið úti fyri tveimum ólukkum í Vestmanna. Hesar ólukkur eru fult klárlagdar og hava givið okkum stórt tap bæði økonomiskt og á annan hátt.

Ikki eitt oyra av tí erstatningi, vit fingi, er nýttur.

Helmingurin av hesum stendur á bók í Føroya Banka, og hin helmingurin stendur á bók í Sparikassanum.

Hesar bókur veðhalda fyri láni til Føroya Eggvirki, og kostar hetta okkum 35.000 kr. um árið.

Gevið okkum nú arbeiðsfríð, ið staðin fyri at yvirfalla okkum í bløðum, gjøgnum útvarp osfr.

Eftirsum givið verður 5 kr. fyri hvørt kilo, slaktað verður av neytum nú — og óført verður slaktað fyri tíðina — eru eingi neyt tøk í Føroyum. Vit hava ti biðið um loyvi til, at nýggja virkið verður gjørt til karantenustøð, og vænta vit ikki, at teir menn, ið hava leiðsluna, vilja fella okkum.

Hesi 200 neytini, vit hava keypt, kunnu ikki loysa tann stóra tørvin eftir góðari mjólk. Men um bøndur seta við av kálvum undan hesum neytum, ið geva yvir 5000 litur um árið, so vil so við og við góð føroysk mjólk og mjólkavørur fyri samuligan pris vera at fáa hvønn dag í hvørjari krumbúð í Føroyum, ið staðin fyri ta sokallaða longliffe mjólkina fyri yvir 4 kr. pr. pakka.

Er tað at fyritrekkja?

Jákup Højgaard Simonsen

Kapping

Bøðið verður til kapping um uppskot til útróðrarátt til alternativa veiðu. Stødd: 33—45 fót.

Kappingin umfatar mætsetta skitsan við stuttari frágreiðing.

Fyri tað ella tey uppskot, sum verða nýtt, verður veitt virðisløn.

1. kr. 5.000
2. kr. 3.000
3. kr. 1.000

Dómsnevnd:

Adolf Hansen, Tórshavn
Thorstein Christiansen, Skálavík
Poul Jacob Olsen, Klaksvík
Petur Reinert, Eiði
Bjarni Vestergaard, Vági.

Uppskot mugu verða innkomn seinast 15.3.76.

Pf. MARINPLAST
tlf. 14025 - Kaldbak

Opið bræv til Útvarpsnevndina

I útvarpssendingina: »Vit lita aftur um baka«, sum verður send nýggjárstaftan á hvørjum ári, luttaka umboð fyri ymsar bólkur av vinnulivinum, sum viðgera árið, ið at enda er komið og meta um úrslitið fyri komandi ári.

Hetta skuldi verið luttakarar úr øllum bólkum í vinnulivinum, men hetta er ikki so.

Føroya Handverksmeistarafelag, sum umboðar týðandi og vaksandi tátt innan vinnulivið, verður ikki umboðað.

Hvør avger, hvør skal vera við í hesi sending?

Føroya Handverksmeistarafelag metir tað ógvuliga álvarsamt, at hesin mismunur verður gjørdur av almennum stovni og krevur, at Útvarpsnevndin alment boða frá, hvør grundin er til, at formaður felagsins ikki nú eins og fyrr verður boðsendur til hesa útsending.

Føroya Handverksmeistarafelag